

دوره دکتری تاریخ گرایش اسلام

مقدمه و معرفی رشته

دوره دکتری تخصصی تاریخ گرایش اسلام با هدف تربیت متخصصین تاریخ اسلام در دانشگاه اصفهان از سال ۱۳۸۱ شروع به فعالیت نموده و تاکنون هرساله از بین داوطلبین تحصیل در این مقطع و گرایش تعدادی دانشجوی پذیرفته شده است که امروزه فارغ التحصیلان آن نیز در مراکز علمی و پژوهشی و اجرایی کشور مشغول به خدمت شده اند. گستردگی حیطه های مطالعاتی در تاریخ اسلام، ضرورت درک شناخت عمیق تر تاریخ اسلام با توجه به ویژگی های این جامعه ضرورت پرداختن هرچه بیشتر به این گرایش را روشن می سازد.

الف- کاستی های برنامه موجود:

با توجه به اینکه برنامه موجود از زمان تاسیس این گرایش در کشور تدوین گردیده و با توجه به شرایط زمان و مقتضیات روز در جهت روز آمد کردن آن اقدامی صورت نگرفته است به نظر می رسد اصلاح برنامه برای ارتقای سطح آموزشی و پژوهشی دانشجویان دکتری ضروری است. مهمترین دلایل ضرورت برنامه موجود عبارتند از:

۱- در برنامه موجود پاره ای حوزه های تاریخ اسلام و جهان اسلام به ویژه حوزه شرق و جنوب شرقی آسیا و جهان اسلام در دوره معاصر مورد غفلت قرار گرفته است.

۲- برخی دروس همپوشانی داشته و یا تکرار مباحث دوره کارشناسی ارشد را در بر دارند.

۳- رویکردهای پژوهشی جدید و موضوعاتی که با توجه به مقتضیات زمان مورد توجه قرار گرفته اند در برنامه درسی موجود جایگاهی ندارد.

۴- برخی از دروس دارای سرفصل نیستند. لذا تبیین دقیق سرفصل دروس ضروری است.

۵- منابع و مأخذ معرفی شده برای دروس کافی نبوده لذا فهرست منابع و مأخذ دروس کامل گردد.

۶- در برنامه درسی موجود تکلیف استاد، دانشجو و چگونگی ارزشیابی دروس تبیین نشده بود.

ب- اهداف برنامه درسی جدید:

۱- با توجه به ضرورتها و مقتضیات جدید و همچنین تحولات و رویکردهای تازه در مطالعات و پژوهشهای تاریخ اسلام برنامه جدید تبیین گردیده است.

۲- پنج درس معادل ۱۰ واحد به عنوان دروس الزامی مشخص شده که در این جدول، درس را اصلاح و عناوین درس جدید تحولات جهان اسلام پس از سقوط بغداد تا تشکیل دولت عثمانی ارائه شده است.

۳- جدول دروس اختیاری شامل ۱۱ درس و ۲۲ واحد پیش بینی شده است که دروس نقد و بررسی فتوح اسلامی، اسلام در جنوب شرقی آسیا، تاریخ جنگهای صلیبی و اسلام در اندلس بعنوان درس های جدید در برنامه پیش بینی شده اند.

۴- سرفصل برای دروس مختلف الزامی و اختیاری تدوین شده است.

۵- با تقویت رویکرد تحلیلی و تبیینی، همپوشانی با دروس کارشناسی ارشد اصلاح شده است.

۶- منابع در پایان سرفصل ها ارائه شده است.

دروس تخصصی دکتری تاریخ گرایش اسلام

تعداد درس	عنوان درس	واحد
۱	تاریخ نگاری و نقد منابع تاریخ اسلام	۲
۲	تاریخ صدر اسلام (از بعثت تا سال ۴۰ هجری)	۲
۳	مطالعه تطبیقی تاریخ اسلام در دوره اموی و عباسی	۲
۴	سیر تحول فرهنگ و تمدن اسلامی	۲
۵	تحولات جهان اسلام پس از سقوط بغداد تا تشکیل دولت عثمانی	۲

دروس اختیاری

ردیف	عنوان درس	واحد
۱	جزیره العرب پیش از اسلام	۲
۲	تاریخ تشیع	۲
۳	تحولات تاریخ اسلام در شمال آفریقا	۲
۴	نقد و بررسی تحولات تاریخ اسلام در شبه قاره هند و آسیای مرکزی	۲
۵	تاریخ تحولات عثمانی و ترکیه جدید	۲
۶	جهان اسلام پس از جنگ جهانی اول	۲
۷	جغرافیای تاریخی جهان اسلام	۲
۸	نقد و بررسی فتوح اسلامی	۲
۹	اسلام در جنوب شرقی آسیا و اقیانوسیه	۲
۱۰	تاریخ جنگهای صلیبی	۲
۱۱	اسلام در آندلس	۲

تاریخ نگاری و نقد منابع تاریخ اسلام

Chronology and the Criticism of Islam's History Sources

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: تخصصی	پیشنیاز: -

هدف درس: تبیین، تحلیل و نقد تاریخ نگاری و مکاتب آن در تمدن اسلامی و نقد و تحلیل شعب و منابع تاریخ نگاری اسلامی

رئوس مطالب:

- زمینه‌های شکل گیری تاریخ نگاری در اسلام
- شناخت شعب گوناگون تاریخ نگاری در تمدن اسلامی (سیره نگاری، مغازی، طبقات، فتوح، انساب، خراج، تراجم، تاریخهای محلی، ملل و نحل و تاریخهای عمومی)
- شناخت مکاتب تاریخ نگاری در تمدن اسلامی (مکتب حجاز، عراق، شام، مصر، یمن، ایران و آندلس)
- شناخت شیوه‌های نقد و بررسی منابع تاریخ اسلام
- شناخت علوم کمکی در تاریخ اسلام همچون درایه، رجال و جغرافیا و جامعه شناسی تاریخی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- آیین وند، ص. (۱۳۷۷). علم تاریخ در گستره تمدن اسلام. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- اسغراوی، ع. ح. (۱۴۱۴هـ.ق). التاریخ والمورخون. بغداد: دارالشون الثقافه العامه.
- افتخارزاده، م. (۱۳۶۳). روش شناخت سنت و تاریخ اسلام. تهران: مؤسسه خدمات فرهنگی رسا.

- جعفریان، ر. (۱۳۷۸). نقد و بررسی منابع سیره نبوی (مجموعه مقالات) (زیر نظر رسول جعفریان). تهران: پژوهشکده حوزه و دانشگاه و سازمان سمت.
- حمیدی، ج. (۱۳۷۲). تاریخ نگاران. تهران: انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
- حضرتی، ح. (۱۳۸۲). دانش تاریخ و تاریخ نگاری اسلامی (مجموعه مقالات). قم: بوستان کتاب قم.
- روزنتال، ف. (۱۳۶۸). تاریخ تاریخ نگاری در اسلام (ترجمه اسدالله آزاد). مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.
- شکوری، ا. (۱۳۷۱). جریان شناسی تاریخ نگاریها در ایران معاصر. قم: بنیاد تاریخ انقلاب اسلامی ایران.
- عالم زاده، ه و سجادی، ص. (۱۳۷۵). تاریخ نگاری در اسلام. تهران: انتشارات سمت.
- گیب، آ. و دیگران. (۱۳۶۱). تاریخ نگاری در اسلام (مجموعه مقالات) (ترجمه یعقوب آژند). تهران: نشر گستره.
- نوری، م. و خانجانی، ق. (۱۳۷۹). کتاب شناسی تاریخ اسلام. تهران: انتشارات الهدی.

- The Encyclopedia of Islam. (1998). Newyork: Rout ledge.
- Khalidi Delhi, t. (۱۹۷۶). Islamic Historiography. Albany.
- **Rosenthal, F. (1968). A history of Muslim, Historiography. 2 vol. Leideny. Edenburge.**

نقد و بررسی تاریخ صدر اسلام تا سال چهل یک هجری

The Study and Criticism of Islam, from Its Rise until Year ۴۱ A.H

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: تخصصی	پیشنیاز: -

هدف درس: بررسی تحلیلی ابعاد گوناگون حیات سیاسی و اجتماعی صدر اسلام تا سال سی و پنج هجری

رئوس مطالب:

- تحلیل اوضاع و احوال سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جزیره العرب در زمان ظهور اسلام
- ساختار سیاسی و اجتماعی مکه و اهمیت و جایگاه آن در جزیره العرب
- شناخت تحلیلی اوضاع دینی جزیره العرب قبل از اسلام
- نزول وحی و پیدایش مسلمانان اولیه
- شیوه‌های تبلیغی پیامبر(ص) و ویژگیهای آن
- تحلیل اوضاع و احوال اجتماعی و اقتصادی یثرب در آستانه هجرت
- نقد و بررسی روایات تاریخ درباره هجرت به یثرب
- گامهای نخستین پیامبر(ص) در ایجاد دولت در مدینه منوره
- روابط پیامبر اکرم(ص) با یهودیان و مسیحیان
- روابط پیامبر اسلام(ص) با منافقین
- روابط پیامبر اسلام(ص) با سران سایر کشورها
- بررسی ابعاد تاریخی جانشینی پیامبر(ص)
- نقد و بررسی روایات جنگهای رده
- نقد و بررسی روایات فتوحات اسلامی
- بررسی وضعیت تشیع در دوران خلفا

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- ازرقی، م. (۱۲۷۵هـ.ق). اخبار مکه شرفها الله تعالى و ماجاء فيها من الاثار. غتنعه: المدرسه المحروسه.
- بلاذری، ا. (۱۳۹۸هـ.ق). فتوح البلدان (تحقیق رضوان محمد رضوان). بیروت: دارالکتب العلمیه.
- بصری، ا. ش. (۱۴۰۱هـ.ق). تاریخ المدینہ المنورہ (تحقیق فہیم محمد تسلتوت). قم: دارالفکر.
- علی، ج. (۱۳۶۷). تاریخ مفصل عرب قبل از اسلام (ترجمہ محمدحسین روحانی). بابل: کتاب سرای بابل.
- طبری م. (۱۴۰۹هـ.ق) تاریخ الرسل و الملوک. بیروت: مؤسسہ الاعلمی للمطبوعات.
- ہشام، ع. (۱۳۷۵). السیرہ النبویہ (تحقیق مصطفی السقّاد و دیگران). مصر: مطبعہ مصطفی البابی الحلبي.
- سبکی، ع. (بی تا). طبقات الشافعیہ الکبری. مصر: المطبعہ الحسینیہ.
- واقدی، م. (۱۳۴۵). المغازی (تحقیق مارسدن جونز). لندن: دانشگاه آکسفورد.
- واقدی، م. (۱۴۰۹ھ. ق). فتوح الشام. القاہرہ: مطبعہ الیمینہ.
- واقدی، م. (۱۴۱۰ھ.ق). کتاب الرّہ. (تحقیق یحیی الحجبوری). بیروت: دارالغرب الاسلامی.
- یعقوبی، ا. (۱۳۷۹ھ. ق). تاریخ یعقوبی. نجف: مطبع العربی.

- The Encyclopedia of Islam. (1998). Newyork: Rout ledge.
- Zaman, M. Q. (۱۹۹۶). Maghazi and the Muhaddithun: Reconsidering the Treatment of” historical materials in Early collection of Hadith”, in international Journal of Middle East studies.

مطالعه تطبیقی تاریخ اسلام در دوره اموی و عباسی

The Comparative Study of Islamic History in Abbassid and Omaid Periods

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: تخصصی	پیشنیاز: -

هدف درس: تحولات سیاسی، نظامی، اقتصادی و فرهنگی در دوره خلفای اموی و عباسی

رئوس مطالب:

- کارکرد احزاب در پیروزی امویان و مقایسه آن با عوامل پیروزی عباسیان
- تشکیل حکومت امویان و عباسیان و مقایسه آن با یکدیگر
- مقایسه اوضاع اجتماعی، سیاسی و فرهنگی جهان اسلام در دوره امویان و مقایسه آن با دوره اول عباسیان
- کارکرد بنی مروان در ایجاد اتحاد در جهان اسلام و مقایسه آن با خلفای عباسی
- چالشهایی که حکومت امویان بعد از مرگ یزید و حکومت عباسیان بعد از مرگ معتصم با آن روبرو بودند و مقایسه آن با یکدیگر.
- نیروهای گریز از مرکز در دوره های حکومت اموی و عباسی و مقایسه آن با یکدیگر
- اوضاع فرهنگی و مذهبی دوره اول عباسیان و مقایسه آن با دوره امویان
- کارکرد ترکان در تجزیه امپراطوری عباسیان
- روابط متقابل خلفای عباسی با حکومت های مستقل و نیمه مستقل
- خواستگاه، اهداف و انگیزه های گروه های مخالف خلفای اموی و عباسی و مقایسه آن ها با یکدیگر
- نقش عیاران در خلافت عباسیان
- نقش مدارس نظامیه و مستنصریه در گسترش فرهنگ و علوم اسلامی
- سیستم اداری و دیوانی امویان و عباسیان و مقایسه آن ها با یکدیگر

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
----------------	----------	-------------	-------

×	×		×
---	---	--	---

منابع:

- ابن الاثير، ع. (۱۳۵۵). (الكامل) تاريخ بزرگ اسلام (ترجمه ابوالقاسم پاينده). تهران: مؤسسه مطبوعاتی علی اکبر علمی.
- ابن خلدون، ع. (۱۳۶۴). (العبر) تاريخ ابن خلدون (ترجمه عبدالمحمد آیتی). تهران: مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی.
- ابن خلدون، ع. (۱۳۵۲). مقدمه ابن خلدون (ترجمه محمد پروین گنابادی). تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- ابن خردادبه، ا. ع. (۱۳۷۰). مسالك و ممالك (ترجمه دکتر حسین قره چانلو). تهران: چاپخانه مهارت.
- ابن خلکان، ا. ع. (۱۳۶۴). وفيات الاعيان (به کوشش احسان عباسی). قم: انتشارات امیر.
- ابن العبري، غ. ر. (۱۳۶۴). ترجمه تاريخ مختصر الدول (ترجمه دکتر محمدعلی تاج پور وحشمت‌الله ریاضی). تهران: انتشارات اطلاعات.
- ابن طقطقی، م. (۱۳۵۰). تاريخ فخری در آداب مملکتداری و دولتهای اسلامی (ترجمه محمد وحید گلپایگانی). تهران: بنگاه و نشر کتاب.
- اعثم کوفی، م. (۱۳۷۲). الفتوح (ترجمه محمد بن احمد مستوفی هروی) (مصحح غلامرضا طباطبایی مجد). تهران: انتشارات آموزش انقلاب اسلامی.
- بلاذری، ا. (۱۳۶۴). فتوح البلدان (ترجمه دکتر آذرتاش آذرنوش) تهران: انتشارات بنیاد فرهنگ ایران.
- خطیب بغدادی، ا. (بی تا). تاريخ بغداد و مدینه السلام. بیروت: دارالکتاب العربی.
- دینوری، ا. (۱۳۶۶). اخبار الطوال (ترجمه محمود مهدی دامغانی). تهران: نشر نی.
- دینوری، م. ع. (۱۴۱۳ هـ). الامامه و السیاسه، المعروف به تاريخ الخلفا (تحقیق علی شیری). قم: افست. منشورات رضی.
- سیوطی، ع. (۱۴۱۵ هـ.ق). تاريخ الخلفاء (دراسه و تحقیق مصطفی عبدالقادر عطا). بیروت: موسسه الکتب الثقافیه.
- Well, h. (۲۰۰۷). The Arab Kingdom and Its fall. Calcutta: Well hausen press.
- Farouq, o. (۱۹۶۹). The Abbasid caliphate Baghdad. Nalional printing and publishing.
- M. A. shaban, M. A. (۱۹۷۹). The Abbasid Revolution. Cambridge. Publisher: Cambridge university press.

تحولات فرهنگ و تمدن اسلامی

The Islamic Civilization and Culture Evolution

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: تخصصی	پیشنیاز: -

هدف درس: تحلیل و شناخت و تبیین مبانی و عوامل سازنده فرهنگ و تمدن اسلامی و نقش آن در تحول و اعتلای فرهنگ و تمدن بشر

رئوس مطالب:

- مبانی و عوامل سازنده فرهنگ و تمدن اسلامی
- نقش آموزه‌های دینی در فرهنگ و تمدن اسلامی
- بررسی ویژگی‌های فرهنگ و تمدن اسلامی
- سازمان‌ها و نهادهای آموزشی و فرهنگی در تمدن اسلامی
- سیر تحولات اداری و نظام حکومتی از صدر اسلام تا پایان دوران عباسی
- تبیین جایگاه شهر در تمدن اسلامی
- نهضت ترجمه علوم در تمدن اسلامی به عربی و سپس به لاتین
- نظریه اندیشمندان اسلامی در طبقه بندی علوم
- هنرها و صنایع در تمدن اسلامی
- جایگاه علوم اسلامی در فرهنگ و تمدن اسلامی، (حدیث، تفسیر، کلام...)
- جایگاه علوم در فرهنگ و تمدن اسلامی همچون: (طب، جغرافیا، نجوم، ریاضیات، فلسفه، عرفان و تاریخ...)
- بررسی علل رکود و انحطاط علوم در تمدن اسلامی
- بررسی راه کارهای احیای تمدن اسلامی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- ابن صاعد اندلسی، ص. (۱۳۷۶). التعریف بطیقات الامم (تصحیح غلامرضا جمشید نژاد). تهران: دفتر نشر میراث مکتوب و انشارات هجرت.
- ابن ندیم، ا. (۱۳۶۶). الفهرست (ترجمه و تحقیق محمدرضا تجدد). تهران: امیرکبیر.
- براوان، ا. (۱۳۷۱). طب اسلامی (ترجمه مسعود رجب‌نیا) تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- حلبی، ع. ا. (۱۳۶۵). تاریخ تمدن اسلام. تهران: انتشارات اساطیر.
- زرین کوب، ع. (۱۳۶۲). کارنامه اسلام. تهران: انتشارات امیرکبیر.
- سارتون، ج. (۱۳۳۴). علم قدیم و تمدن جدید (مترجم احمد بی رشک). تهران: ناشر طهوری.
- شهر زوری، ش. م. (۱۳۶۵). نزهه الارواح و روضه الافراح (تاریخ الحکماء) (ترجمه مقصود علی تبریزی). تهران: شرکت علمی و فرهنگی.
- صفا، ذ. ا. (۱۳۷۱). تاریخ علوم عقلی در تمدن اسلامی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- غنیمه، ع. (۱۳۷۲). تاریخ دانشگاه‌های بزرگ اسلامی (ترجمه نورالله کسایی). تهران: انتشارات یزدان.
- قفطی، ع. (۱۳۶۷). تاریخ الحکما (به کوشش بهمن دارایی). تهران: انتشارات دانشگاه.
- لاپیدوس، ا. م. (۱۳۷۶). تاریخ جوامع اسلامی (ترجمه محسن مدیر شانه‌چی). مشهد: بنیاد پژوهش‌های آستان قدس رضوی.
- محمدی، ذ. (۱۳۷۳). نقش فرهنگ و تمدن اسلامی در بیداری غرب. قزوین: دانشگاه بین‌المللی امام خمینی قزوین.
- متز، آ. (۱۳۶۲). تمدن اسلامی در قرن چهارم (ترجمه علیرضا ذکاوتی). تهران: انتشارات امیرکبیر.
- مکی، م. ک. (۱۳۸۳). تمدن اسلامی در عصر عباسیان (ترجمه دکتر محمد سپهری). تهران: انتشارات سمت.
- نصر، ج. (۱۳۵۹). علم در اسلام (به اهتمام احمد آرام). تهران: انتشارات خوارزمی.
- نلینو، ک. آ. (۱۳۷۶). تاریخ نجوم اسلامی (ترجمه کتاب علم الفلك تاريخه عند العرب فی القرون الوسطی) (ترجمه محسن مدیر شانه‌چی). مشهد: بنیاد پژوهش‌های آستان قدس رضوی.
- The Encyclopedia of Islam. (1998). Newyork: Rout ledge.
- Johnson, m.c, (۱۹۳۶). Manuscripts of the Bagdad Astronomers. Observatory.

تحولات جهان اسلام از قرن هفتم تا دهم هـ. ق

The Islamic World Evolutions From 7th to 9th A.H

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: تخصصی	پیشنیاز: -

هدف درس: نقد و بررسی تحولات سیاسی، نظامی، اقتصادی و فرهنگی جهان اسلام بعد از سقوط بغداد (۶۵۶ هـ)

رئوس مطالب:

- موضع جهان اسلام در برابر سقوط خلفای عباسی در بغداد
- پیروزی مملوکان مصر در برابر مغولان و نتایج آن
- نقش مملوکان در احیای مجدد خلافت عباسیان در مصر
- کارکرد مملوکان در حفظ آثار فرهنگی جهان اسلام
- کارکرد مملوکان در آزاد سازی بیت المقدس از صلیبیها
- بررسی نقش مملوکان در تجارت شرق و غرب
- زمینه‌های ضعف حاکمیت مسلمین در اسپانیا
- عوامل داخلی و خارجی سقوط حکومت مسلمین در اسپانیا
- علل گرایش ایلخانان به اسلام
- کارکرد سلاطین اردوی زرین در گسترش اسلام
- راه‌های ورود اسلام به هندوستان
- نقش سلسله‌های اسلامی هند در گسترش اسلام در این سرزمین

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- ابن آیبک الدوارداری، ع. (۱۳۸۱هـ.ق). کنز الدرر و جامع الغرر (تحقیق هانس روبرت ویمر). قاهره: مطبعه لجنه، لتألیف والترجمه و النشر.
- ابن أجا، م.ج. (۱۴۰۷هـ.ق). العراق بین الممالیک و العثمانيين الاتراک (صنعتہ محمد احمد دهمان). دمشق: درالفکر.
- ابن آياس، م. (۱۳۸۱هـ.ق). بدایع الزهور فی وقایع الدهور. مطابع الشعب.
- ابن بطوطه، ش. ا. م. (۱۳۷۷). سفرنامه ابن بطوطه (رحله ابن بطوطه) (ترجمه محمدعلی موحد). تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- ابن تغری بردی الاتابکی، ی. (۱۳۹۳هـ.ق). النجوم الزاهره فی ملوک مصر و القاهر. قاهره: وزارت الثقافه و الارشاد القومي المؤسسه المصريه العامه للتألیف و الترجمه و الطباعه.
- ابن خلدون، ع. (۱۳۶۳). تاریخ ابن خلدون (ترجمه عبدالمحمد آیتی). تهران: مؤسسه مطالعات فرهنگی.
- ابن خلدون، ع. (۱۳۵۲). مقدمه ابن خلدون (ترجمه محمد پروین گنابادی). تهران: ترجمه و نشر کتاب.
- ابن کثیر، ع. ا. (۱۳۵۱هـ.ق). البدایه و النهایه فی التاریخ. قاهره: مطبعه السعاده.
- القلقشندی، ا. صبح الاعشی فی صناعه الانشاء. قاهره: وزاره الثقافیه و الارشاد قومی المؤسسه المصريه العامه، بی تا.
- امیرعلی، (۱۳۲۰). تاریخ اسلام و عرب (ترجمه فخر داعی گیلانی). تهران: چاپخانه مجلس.
- بروکلیمان، ک. (۱۳۴۶). تاریخ ملل و دول اسلامی (ترجمه هادی جزایری). تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- بیانی، ش. (۱۳۷۱). دین و دولت در ایران عهد مغول. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- رائف، ا. (۱۳۷۰). خاطره‌ی سقوط اندلس (ترجمه محمدرضا انصاری). تهران: مؤسسه انتشارات امیرکبیر.
- رزق سلیم، م. (۱۴۰۷هـ.ق). عصر سلاطین الممالیک. قاهره: المطبعه النموذجیه.
- سیوطی، ع. (۱۴۱۳هـ.ق). تاریخ الخلفا (تحقیق رحاب خضر عکاوی). بیروت: مؤسسه عزالدین.
- همدانی، ر. ف. (۱۳۳۸). جامع التواریخ (به کوشش دکتر بهمن کریمی). تهران: شرکت نسبی حاج محمدحسین اقبال و شرکاء.
- لوبون، گ. (۱۳۴۷). تمدن اسلام و عرب (ترجمه حضاره العرب). تهران: انتشارات کتابفروشی اسلامی.
- وات، و. م. (۱۳۶۱). تأثیر اسلام در اروپا (مترجم یعقوب آژند). تهران: انتشارات مولی.
- وات، و. م. (۱۳۵۹). اسپانیای اسلامی (مترجم دکتر محمدعلی طالقانی). تهران: نشر یلدا.
- pool, L. (۱۹۰۱). A History of Egypt in the Middle Ages. London.
- Ayalon, D. (۱۹۵۰). Gunpowder and Firearms in the Mamlouk Kingdom. London.

جزیره العرب پیش از اسلام

Jazirat-Al-Aarab Peninsula before Islam

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اختیاری	پیش نیاز: -

هدف درس: بررسی و تحلیل تاریخ عرب پیش از اسلام

رئوس مطالب:

- جغرافیای شبه جزیره عربستان
- تاریخ تحولات قومی در عربستان
- اقوام و طوایف عرب
- ساختار قبیله ای و حکومت در عربستان
- شهر در عربستان جاهلی (ساختار کالبدی، اجتماعی و انسانی)
- اقتصاد عربستان پیش از اسلام
- پیمانها و احلاف
- ارتباط شبه جزیره با تمدن های همجوار
- اقتدار سیاسی و دینی قریش
- عقاید و ادیان در عربستان
- ادبیات دوره جاهلی
- اجداد پیامبر تا عبدالله

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- ابراهیم حسن، ح. (۱۳۶۶). تاریخ سیاسی اسلام (ترجمه پاینده). تهران: نشر جاویدان.
- امیرعلی. (۱۴۰۱ هـ. ق). تاریخ عرب و اسلام (ترجمه فخر داعی گیلانی). تهران: نشر گنجینه.
- تقی زاده، ح. (۱۳۷۹). تاریخ عربستان و قوم عرب. تهران: نشر فردوس.
- حتی، ف. خ. (۱۳۶۶). تاریخ عرب (ترجمه پاینده). تهران: نشر آگاه.
- سالم، ع. (۱۳۸۰). تاریخ عرب قبل از اسلام (ترجمه باقر صدری نیا). تهران: نشر علمی و فرهنگی.
- هولت، ل. (۱۳۷۷). تاریخ اسلام پژوهش (پژوهش کمبریج) (ترجمه احمد آرام). تهران: نشر امیرکبیر.

Barton, (1934) . Semitic and Hametic Origins. London.

Rell, R. (1926) . The Origin of Islam in its Christian Environment. London.

Philby,H: (1952) . Arabian High lands. Newyork.

تاریخ تشیع

The History of Shiism

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس: تبیین و تحلیل زمینه‌های پیدایش و عوامل گسترش و پایداری تشیع و فرقه‌های شیعی

رئوس مطالب:

- زمینه‌های پیدایش فرقه‌های مختلف تشیع به ویژه امامیه، زیدیه، اسماعیلیه، قرامطه، شیخیه
- بررسی وضعیت تشیع در دوران خلفا
- نقش تشیع در گسترش علوم، فرهنگ و تمدن اسلامی
- بررسی قیام‌های شیعی در طول تاریخ
- حکومت‌های شیعی و نقش آنان در گسترش تشیع
- روابط شیعه با فرق دیگر اسلامی
- خاندان‌های شیعی در تاریخ اسلام
- پیشوایان و اندیشمندان شیعی و آثار آنان
- نقش قبایل شیعی در گسترش تشیع

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- ابن سعد، م. (۱۴۷۶ هـ ق). الطبقات الكبرى. بيروت: دار بيروت.
- الاشعري القمي، س. (۱۳۶۱). المقالات و الفرق (تصحیح محمد جواد مشکور). تهران: علمی و فرهنگی.
- الشهابی الخراسانی، م. (۱۳۵۶). الاسلام و الشيعة الاماميه في مسيرها التاريخيه. تهران: مطبعه جامعه طهران.
- الصدر، ح. (بی تا). تاسيس الشيعةالعلوم الاسلام. عراق: شرکه الصدر.
- بابويه قمي (شيخ صدوق)، م. (۱۴۰۴ هـ ق). عيون الاخبار الرضا(ع) (تحقيق حسين اعلمی). بيروت: مؤسسه الاعلمی للمطبوعات.
- برقی، ا. (۱۳۳۰). المحاسن (تصحیح سيدجلال الدين حسینی). تهران: دارالکتب الاسلاميه.
- ثقفی کوفی. ا. (۱۳۵۵). الغارات (تحقيق سيدجلال الدين حسینی ارموی). تهران: چاپخانه افست.
- جعفریان، ر. (۱۳۸۵). تاريخ تشيع در ايران. قم: انتشارات انصاریان.
- حرانی، ح. (۱۴۰۴). تخف العقول عن آل الرسول (علی اکبر غفاری). قم: انتشارات جامعه مدرسین.
- کلینی، م. (۱۳۶۷). الکافی (تحقيق علی اکبر غفاری). تهران: دارالکتب الاسلاميه.
- لیثی، س. م. (۱۳۸۴). مبارزات شیعیان در دوره نخست خلافت عباسیان (ترجمه سيدکاظم طباطبائی). مشهد: آستان قدس رضوی، شرکت به نشر.
- مدرسی طباطبائی، ح: (۱۳۸۳). ميراث مکتوب شيعه از سه قرن نخستين (ترجمه سيدعلی قرائی، رسول جعفریان). قم: انتشارات (بی نا).
- Newman, A. J. (2000). The Formative Period of Shiism
- Arjomand, s. A. (1988). Authority and Political Culture in Shiism. state university of Newyork press.

تحولات تاریخ اسلام در شمال آفریقا

The Evolution of Islamic History in the North of Africa

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس: بررسی و تحلیل تحولات تاریخ اسلام در شمال آفریقا

رئوس مطالب:

- بررسی چگونگی نفوذ اسلام در شمال آفریقا
- چگونگی تشکیل دولتهای شمال شامل ادریسیان، اغلبیان، بنی رستم و...
- مصر در دوران اسلامی
- شکل گیری حکومت فاطمیان در مغرب و مصر و نقش آن در تمدن اسلامی
- دولتهای بربری شمال آفریقا (شامل مرابطون و موحدون)
- شکل گیری دولت ممالیک در مصر

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- ابن خلدون، ع. (۱۳۶۸)، العبر. قاهره: دارالکتب البنانی.
- مغربی، ا. س. (۱۳۸۵ هـ.ق). المغرب فی هلی المغرب. تحقیق شوقی ضیف. قاهره: بی تا.
- ابن صغیر. (۱۴۰۶ م). اخبارالائمه الرستمیین (تحقیق محمدناصر و ابراهیم بحاز). بیروت: دارالغرب الاسلامی.
- ابن عذارمی، (۱۳۸۴). البیان المغرب (ترجمه حمیدرضا شیخی). مشهد: بنیاد پژوهشهای آستان قدس.

- ابوالعرب، م. (۱۳۸۹هـ.ق). طبقات علماء افريقيه و تونس (تحقيق على الشابی و نعيم حسن الباقي). بی جا: بی نا.
- ابوضيف ا. (۱۴۱۷هـ.ق). تاريخ الادب الاسلامی. قاهره: دارالمعارف.
- اسماعيل عبدالرزاق، م. (۱۴۱۱ ق). الادراسه. قاهره: مكتبه مدبولی.
- اسماعيل عبدالرزاق، م. (۱۳۶۷ق). الاغاليه. قاهره: بی نا.
- سالم، ع. (۱۴۰۴هـ.ق) المغرب الكبير(العصر الاسلامی). بيروت: دارالنهضة العربيه.
- عودی، س. (۱۳۸۵). تاريخ دولت اغلييان در افريقيه و صلقيه، تهران: انتشارات اميرکبير.
- موسی، ع. ع. (۱۴۰۳ هـ. ق). دراسات فی تاريخ المغرب الاسلامی. بيروت: دارالشروق.
- موسی، ع. (۱۳۸۱). دولت موحدون در غرب جهان اسلام (ترجمه قاسم خورشاه). قم: پژوهشکده حوزه و دانشگاه.
- مونس، ح. (۱۳۸۰هـ. ق). فتح العرب للمغرب. قاهره: مكتبه الاداب.
- مونس، ح. (۱۳۷۹). تاريخ و تمدن مغرب (ترجمه حميدرضا شيخی). مشهد: بنياد پژوهشهای آستان قدس.
- Nasr, N. Jamil, M. (۱۹۸۷). A History of Maghrib in the Islamic Period. Cambrige University Press.
- Terrasse, H. (۱۹۵۹). Histoire Dumaroc. Casablanca.

تحولات اسلام در شبه قاره هند و آسیای مرکزی

The Criticism and the Study of Islam's Evolutions in India and Central Asia

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس: بررسی و تحلیل چگونگی نفوذ و گسترش اسلام در شبه قاره هند و آسیای مرکزی

رئوس مطالب:

- علل و انگیزه فتوح مسلمین در ماوراءالنهر و نقش خلفا و سرداران اسلام در آن فتوح
- فتوحات اولیه مسلمانان در دره سند و چگونگی نفوذ اسلام در شبه قاره
- نقش امیر نشینهای شرقی جهان اسلام در فتوحات هند و آسیای مرکزی
- غزنویان و دیگر ترکان و چگونگی گسترش اسلام در میان ایشان
- نقش سلجوقیان در مرزهای شرقی جهان اسلام
- قراختانیان
- خوارزمشاهیان و غوریان
- پیشروی اسلام در هند پس از عصر ترکان
- هند و آسیای مرکزی در دوره مغول و تیموری
- تحولات دوره جدید و عصر استعمار و مسائل شبه قاره هند و آسیای مرکزی
- سقوط دولت مغولان در هند و تسلط همه جانبه انگلیس
- اوضاع دوره تسلط انگلیس
- دوره استقلال و نقش اسلام و مسلمین در استقلال هند
- مطالعه روند وضعیت اسلام و مسلمین در آسیای مرکزی پس از غلبه روسها

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
----------------	----------	-------------	-------

×	×		×
---	---	--	---

منابع:

- ابوشامه، ع. (۱۳۶۶). تراجم رجال القرنين السادس و السابع (مترجم محمد زاهد بن الحسنی الکوثري). قاهره: ناشر عزت الحسيني.
- ابراهيم حسن، ح. (۱۳۶۶). تاريخ سياسی اسلام (ترجمه پاينده). تهران: نشر جاويدان.
- البلاذري، ا. (۱۳۶۴). فتوح البلدان (ترجمه آذرتاش آذرنوش). تهران: نشر سروش.
- اميرعلى. (۱۴۰۱هـ.ق). تاريخ عرب و اسلام (ترجمه فخر داعی گيلانی). تهران: نشر گنجينه.
- اشپولر، ب. (۱۳۵۸). جهان اسلام در دوران خلافت (ترجمه قمرآريان). تهران: انتشارات امير کبير.
- بارتولد، و. (۱۳۵۲). ترکستان نامه (ترجمه کريم کشاورز). تهران: نشر آگاه.
- حتى، ف. خ. (۱۳۶۶). تاريخ عرب (ترجمه ابوالقاسم پاينده). تهران: نشر آگاه.
- هولت، ل. (۱۳۷۴). تاريخ اسلام پژوهش (دانشگاه کمبريج) (ترجمه احمد آرام). تهران: نشر اميرکبير.
- هاليستر، ج. ن. (۱۳۷۷). تشيع در هند (ترجمه آذرميدخت مشايخ فريدنی). تهران: مرکز نشر دانشگاهی.

- Dixon, A. A. (1971). The Umayyde Caliphate. London.
- Guillavme, A. (۱۹۲۴). The Traditions of Islam Oxford. Clarendon press.
- Gibb. H. A. R (1962). Studies on Islamic Civilization. London.
- Sauvaget, J. (1955). An Introduction on the History of Muslims. U. s. A.

تاریخ عثمانی

Ottoman History

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: تاریخ صدر اسلام و اموی و عباسی

هدف درس: بررسی تحولات جهان اسلام از شکل گیری امپراطوری عثمانی تا فروپاشی آن

رئوس مطالب:

- آسیای صغیر و وضعیت آن قبل از تشکیل دولت عثمانی
- تشکیل دولت عثمانی
- چگونگی سلطه عثمانی‌ها بر دیگر امارت‌های ترک نشین آسیای صغیر
- تشکیل امپراتوری عثمانی و فتح بخش مهمی از اروپا و روسیه و سرزمین‌های عربی
- اوج قدرت عثمانی
- بنیانهای تمدن و فرهنگ جامعه عثمانی در ادوار مختلف
- افول تدریجی دولت عثمانی از عهد سلیمان اول به بعد و عدل آن
- بررسی مسأله خلافت و انقراض دولت عثمانی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- اوزن چارشلی، ا. ح. (۱۳۶۸). تاریخ عثمانی (ترجمه دکتر ایرج نوبخت). تهران: مؤسسه کیهان.
- بریج، آ. (۱۳۶۷). سلیمان باشکوه (ترجمه محمدحسین آریا). مشهد: آستان قدس رضوی.
- پورگشتال، ه. (۱۳۶۷). تاریخ امپراتوری عثمانی (ترجمه میرزا زکی علی آبادی) (به اهتمام جمشید کیان فر).
- جی شاو، ا. (۱۳۷۰). تاریخ امپراتوری عثمانی و ترکیه جدید (ترجمه محمود رمضانی زاده). ج ۱ و ۲. مشهد: آستان قدس رضوی.

- رابینسون، ر. (۱۳۵۶). جمهوری اولیه ترکیه (ترجمه ایرج امینی). تبریز: کتابفروشی تهران.
- راس، ل. ک. (۱۳۷۲). قرون عثمانی (مترجم پروانه ستاری). تهران: انتشارات کهکشان.
- سرهنگ لاموش، ل. (۱۳۱۶). تاریخ ترکیه (ترجمه سعید نفیسی). تهران: از نشریات کمیسیون معارف.
- ووسینیچ، و. (۱۳۴۶). تاریخ امپراتوری عثمانی (ترجمه سهیل آذری). تبریز: کتابفروشی تهران.

- Creasy, E.(1973). History of Ottoman Turks. Newyork
- The Encyclopedia of Islam. (1998). Newyork: Rout ledge.
- Show.A.(۱۹۶۲). The Financial and Administrative Organization and Development of Ottoman Egypt(1517 – 1598). Prinston.
- Shaw, s.(1977). History of Ottoman and Modern Turkey. London.

جهان اسلام پس از جنگ جهانی اول

The Islamic World after World War I

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس: تبیین و تحلیل تحولات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جهان اسلام پس از جنگ جهانی اول تا امروز

رئوس مطالب:

- جغرافیای جهان اسلام مؤلفه‌های آن
- جهان اسلام پس از جنگ جهانی اول و سقوط عثمانی و پیامدهای آن و جهان اسلام
- شکل‌گیری کشورهای عربی خاورمیانه
- جنگ جهانی دوم و پیامدهای آن
- نقش اسلام در استقلال هند
- تجزیه شبه قاره و شکل‌گیری کشورهای هند، پاکستان، بنگلادش و سری لانکا
- زمینه‌ها و پیامدهای شکل‌گیری رژیم صهیونیستی در جهان اسلام
- جنبشهای اصلاحی اسلامی معاصر و نقش آن در تحولات جهان اسلام
- شناخت تحولات سیاسی، اجتماعی کشورهای اسلامی جنوب شرقی آسیا
- نقش جریانهای سیاسی مذهبی همچون وهابیت، بهائیت، خوارج در جهان اسلام
- فرق اسلامی و موقعیت آنها در جهان اسلام
- موقعیت اسلام در کشورهای تازه استقلال یافته جمهوری آذربایجان، ترکمنستان، ازبکستان، تاجیکستان، قزاقستان و قرقیزستان
- فروپاشی شوروی و شکل‌گیری کشورهای تازه استقلال یافته اسلامی در آسیای مرکز و قفقاز

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- اسعدی، م. (۱۳۶۶). جهان اسلام. ۲ ج. تهران: نشر مرکز دانشگاهی.
- امین، م. (۱۳۶۷). وهابیه (ترجمه و نگارش سیدابراهیم سیدعلوی). تهران: انتشارات امیرکبیر.
- دتیل، و. (۱۳۷۸). جهاد در راه خدا (ترجمه دکتر جواد کرمانی و سکینه کرمانی). اصفهان: انتشارات دانشگاه اصفهان.
- صدیقی، ک. (۱۳۷۵). مسائل نهضت‌های اسلامی (ترجمه سیده‌ادی خسروشاهی). تهران: انتشارات مؤسسه اطلاعات.
- عارفی، م. ا. جنبش اسلامی پاکستان. قم: بوستان کتاب.
- عنایت، ح. (۱۳۷۲). اندیشه سیاسی در اسلام معاصر (ترجمه بهاء‌الدین خرمشاهی). تهران: انتشارات خوارزمی.
- کوپل، ژ. (۱۳۷۵). پیامبر و فرعون (جنبش‌های نوین اسلامی در مصر) (ترجمه حمید احمدی).
- موثقی، ا. (۱۳۷۴). جنبش‌های اسلامی معاصر. تهران: انتشارات سمت.

- Bernardand, L.S. (۱۹۹۴). Muslims in Europe. London: Pinterpub.
- Rozenhal, F. (1965). Islam in the Modern National State. Cambridge.

جغرافیای تاریخی جهان اسلام

The Historical Geography of Islamic world

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اختیاری	پیش نیاز: -

هدف درس: بررسی و تحلیل وضعیت جغرافیایی سرزمینهای اسلامی حدود و ثغور مرزهای جغرافیایی و تحولات آن در ادوار تاریخ

رئوس مطالب:

- جایگاه علم جغرافیا در نزد جغرافیدانان مسلمان و کتب جغرافیایی تاریخی در دوران اسلامی
- بررسی مکتبهای جغرافیایی در جهان اسلام
- بررسی مراکز اقتصادی و پراکندگی جغرافیایی
- علل ظهور و شهرها و مراکز جمعیت در جهان اسلام
- شهرها و ایالات بزرگ جهان اسلام با مشخصات آنان
- بررسی راههای مواصلاتی و بازرگانی جهان اسلام در ادوار تاریخی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- ابوالفداء، ا. (۱۳۴۹). تقویم البلدان (ترجمه عبدالمحمد آیتی). تهران: بنیاد فرهنگ ایران.
- الزهری، ا. ع. م. (۱۳۸۲). کتاب الجغرافیه (ترجمه حسین قرچانلو). تهران: نشر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- تشنر، ا. م. (۱۳۶۸). تاریخچه جغرافیا در تمدن اسلامی (ترجمه محمدحسن گنجی). تهران: بنیاد دایره المعارف اسلامی همکاری مرکز نشر دانشگاهی.

- چانلو، ح. (۱۳۸۰). جغرافیای کشورهای اسلامی. تهران: انتشارات سمت.
- کراچکوفسکی، ا.ا. (۱۴۰۸هـ.ق). تاریخ الادب الجغرافی العربی. بیروت: دارالغرب الاسلامی.
- کراچکوفسکی، ا.ا. (۱۳۷۹). تاریخ نوشته‌های جغرافیایی در جهان اسلام (ترجمه ابوالقاسم پاینده). تهران: نشر علمی و فرهنگی.
- لسترنج، گ. (۱۳۶۶). جغرافیای تاریخی سرزمینهای خلافت شرقی (ترجمه محمود عرفان). تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- نفیسی، ا. (۱۳۶۷). خدمات مسلمانان به جغرافیا (ترجمه حسن لاهوتی). مشهد: انتشارات قدس رضوی.

- The Encyclopaedia of Islam. (۱۹۹۸). Leiden.
- Monkhouse, f.J. (1969) A Dictionary of Geography. London.

نقد و بررسی فتوح اسلامی

The Criticism and the Study of Islamic Conquests

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس: نقد و بررسی انگیزه ها، اهداف و علل فتوح اسلامی

رئوس مطالب:

- بررسی مبانی جهاد و دفاع در اسلام
- انگیزه ها و علل فتوح اسلامی
- نقد و بررسی روایات جنگهای رده
- ساختار ارتش در اسلام
- نقد و بررسی منابع فتوح در دوران خلیفه دوم و سوم
- نقد و بررسی روایات فتوح در دوران معاویه
- شیوه اداره سرزمینهای مفتوحه
- نقد و بررسی روایات فتوح در دوره مروانیان
- آسیب شناسی فتوح
- عوامل رکود در فتوحات اسلامی
- نقش سرداران اموی در پیروزی نیروهای اسلام در هند و آسیای میانه
- فتوح اسلام در شمال آفریقا و تأثیر آن بر سرنوشت مردم آن نواحی
- فتوح نیروهای اسلام در جنوب اسپانیا و علل تأثیر و حضور مسلمانان در اسپانیا پس از سقوط دولت اموی در ۱۳۲ هـ ق در آن نواحی

- نگرش بر چگونگی اداره مسلمانان عصر عباسی در اداره امور ایران، مصر، آسیای صغیر و شمال آفریقا
- تفاوت‌های عمده بین فتوح در عصر رسول خدا(ص) با خلفای راشدین و عصر اموی و عباسی
- تاریخ آل عثمان و فتوح آنان در آسیای صغیر و اروپا

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- ابن قتیبه دینوری، ا. (۱۴۰۶ق). عیون الاخبار (شرح و تفسیر الدكتور یوسف علی طویل). (المجلد الاول). بیروت: دارالکتب العلمیه.
- ابن تغری، ی. (۱۳۹۳). النجوم الزاهره فی ملوک مصر و القاهره. قاهره: ناشر وزارت الثقافه والارشاد القومی الموسسه المصریه العامه للتالیف و الترجمه الطباعه و النشر.
- ابن مسکویه، ا. (۱۳۳۴). تجارب الامم و تعاقب المم. مصر: ناشر التمدن الصناعیه.
- اعثم کوفی، م. (۱۳۷۲). الفتوح (ترجمه احمد بن مستوفی هروی) (مصحح غلامرضا طباطبائی مجد). تهران: انتشارات آموزش انقلاب اسلامی.
- بلاذری، ا. (۱۳۶۹). فتوح البلدان (ترجمه محمد توکل) تهران: نشر امیرکبیر.
- ثعالبی، ع. (۱۳۶۸). تاریخ پیامبران و شاهان (ترجمه محمد فضائی). ج ۱. تهران: نشر نقره.
- ثعالبی، ع. (۱۳۶۸). غرر اخبار ملوک الفرس و سیرهم (با دیباچه مجتبی مینوی). تهران: انتشارات نقره.
- هشام، ج. (۱۳۷۲). کوفه پیدایش شهر اسلامی (ترجمه سرو قدم تقدم). مشهد: نشر بنیاد و پژوهشهای اسلامی.
- حصوری، ع. (۱۳۷۱). آخرین شاه. تهران: نشر مؤلف.
- سیوطی، ج. (۱۳۲۱هـ.ق). حسن المقاضره فی اخبار مصر و القاهره. ج ۲. قاهره: بی نا.
- طبری، م. (۱۳۶۲). تاریخ الرسل و الملوک (ترجمه پاینده). ج ۴. تهران: نشر اساطیر.
- واقدی، م. (۱۳۰۹هـ.ق). فتوح شام. القاهره: ناشر الیمینیه.
- واقدی، م. (۱۳۴۵هـ.ق). الرده (رده) مع نبذه من فتوح العراق (گردآورنده تحقیق یحیی الجبوری) بیروت: انتشارات دارالغرب اسلامی.
- Runciman. S. (1935). Charlemagne and Palestine in English Historical Review.
- Spuler, B. (۱۹۵۲). Iran in pruh-islamischer zeit Wiesbaden. University of Michigan: Publisheby. F. Steiner.

اسلام در شرق و جنوب شرقی آسیا و اقیانوسیه

Islam in the south- eastern Asia and Australia

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: -
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز -

هدف درس:

تبیین و توضیح چگونگی ورود اسلام به شرق و جنوب شرقی آسیا و اقیانوسیه و روند تحولات جوامع اسلامی در این مناطق

رئوس مطالب:

- زمینه‌های ورود و گسترش اسلام در مالزی و اندونزی و سیر تحولات جوامع مسلمان آن کشورها.
- زمینه‌های ورود و گسترش اسلام در فیلیپین، تایلند، سنگاپور، کامبوج و سیر تحولات جوامع آن کشورها.
- زمینه‌های ورود و گسترش اسلام در چین و ژاپن و سیر تحولات جوامع آن
- زمینه‌های ورود و گسترش اسلام در اقیانوسیه و سیر تحولات جوامع مسلمان آن مناطق

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه و مقاله
×	×	×	×

منابع :

- آرنولد، س. ت. (۱۳۵۸). تاریخ گسترش اسلام (ترجمه دکتر ابوالفضل عزتی). تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- ایزائیلی، ر. (۱۳۶۸). مسلمانان چین (رویارویی دو فرهنگ) (ترجمه حسن تقی زاده طوس). مشهد: انتشارات آستان قدس.
- چگینی، ع. (۱۳۷۹). اسلام در بروئی. تهران: انتشارات بین المللی الهدی.
- رجب زاده، ه. (۱۳۶۵). تاریخ ژاپن. تهران: نشر رامین.
- عقاد، ع. م. (۱۳۶۹). اسلام در قرن بیستم (ترجمه حمید رضا آذیر). مشهد: انتشارات آستان قدس.
- لوبون، گ. (۱۳۵۸). تمدن اسلام و عرب (ترجمه سید هاشم حسینی). تهران: کتابفروشی اسلامیة.
- مهاجری، م. (۱۳۶۲). اسلام در ژاپن. تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
- موری موتو، ا. (۱۳۷۸). رشد اسلام در ژاپن (مترجمان دکتر حسین افشین منش و شیده ایل بیگی طاهر). مشهد: انتشارات آستان قدس.
- مراد زاده، ر. (۱۳۸۲). چگونگی نفوذ و گسترش اسلام در چین. مشهد: انتشارات آستان قدس.
- هوکو، ا. ب. (۱۳۷۱). اسلام در جنوب شرقی آسیا (ترجمه محمد مهدی حیدری پور). مشهد: آستان قدس رضوی.
- نوئر، د. (بی تا). نهضت‌های نوین اسلامی در اندونزی (ترجمه ایرج رزاقی). مشهد: انتشارات آستان قدس.
- Tarling, N. (1993). The Cambridge History of southeast Asia. volume 2 the nineteenth and twentieth centuries. Publisher: Cambridge university press.
- MCAmis, R.D. (2002). Malay muslims. The History and challenge of Resurgent Islam in Southeast Asia. publisher: Wm. B. Eerdmans publishing company.

تاریخ جنگهای صلیبی

The History of Crusades

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس: تبیین و تحلیل عوامل بروز و تداوم جنگهای صلیبی و پیامدهای آن در جهان اسلام و مسیحیت

رئوس مطالب:

- ورود و قدرت یافتن ترکان سلجوقی در جهان اسلام
- نفوذ ترکان به قلمرو بیزانس و دنیای مسیحیت
- علل و عوامل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی رویارویی مسلمانان و مسیحیان
- اوضاع اروپا و جهان مسیحیت قبل و در طول جنگهای صلیبی
- اوضاع جهان اسلام و مسیحیت در آستانه جنگهای صلیبی
- اوضاع جهان اسلام و مسیحیت در آستانه جنگهای صلیبی
- مراحل پیراکش جنگهای صلیبی و رفتارهای متقابل
- پیامدهای جنگهای صلیبی در تاریخ جهان

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- ابن اثیر، ع. (۱۸۷۶). الکامل فی التاریخ (تصحیح کارلوس یوهانس). تورنبرگ: ناشر بریل.
- ابن خلدون، ع. (۱۳۶۲). تاریخ ابن خلدون (ترجمه عبدالمحمد آیتی). تهران: وزارت فرهنگ و آموزشی عالی، مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی.
- ابن عدیم، ع. (۱۳۸۱). بغیة الطب فی تاریخ حلب (تصحیح عبدالعزیز طباطبایی) قم: ناشر دلیل ما.
- ابن کثیر، ا. (۱۳۸۷ هـ.ق). البدایه و النهایه. بیروت: ناشر مکتبه المعارف.

- ابن واصل، م (۱۳۶۹). تاریخ ایوبیان (مصحح حسنین محمد ربیع) (مترجم پرویز اتابکی). تهران: سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.
- حریری، ا. (۱۳۶۹) تاریخ جنگهای صلیبی (مترجم عبدالله طاهری) (تحقیق سهیل ذکار). تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- حتی، ف. خ. (۱۳۵۰). شرق نزدیک در تاریخ (ترجمه قمر آریان). تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- حتی، ف. خ. (۱۹۸۵). تاریخ سوریه و لبنان و فلسطین (ترجمه جورد حداد و عبدالکریم رامق). بیروت: دارالثقافه.
- ساریس، ع. ع. (۱۴۰۶هـ.ق). نصوص من ادب عصر الحروب الصلیبیه. دارالمناره نشر.
- ناصری طاهری، ع. (۱۳۶۴). جغرافیای اسلام. تهران: انتشارات سروش.
- نوروزی، ع. (۱۳۷۳). اروپا در قرون وسطی. شیراز: انتشارات نوید شیراز.
- Bury, J. B. (1945). The Cambridge Medieval History. Cambridge university press.
- Hitti, P. K. (۱۹۵۷). History of Syria including Lebanon and Palestine. Publisher. London: Macmillan.

اسلام در اندلس Islam in Andalusia

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس: شناخت تحولات تاریخ اسلام در اندلس

رئوس مطالب:

- بررسی چگونگی نفوذ اسلام در اندلس
- چگونگی تشکیل دولت امویان در اندلس
- چگونگی انتقال دولت به دولتهای شمال آفریقا (رابطون و موحدون)
- وضعیت فرهنگی و تمدنی اندلس
- بررسی وضعیت اندلس در دوران ملوک الطوائفی و دولتهای مختلف این دوران
- وضعیت اندلس در دوران بنی نصر
- علل و زمینه‌های سقوط بنی نصر

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- ابن خطیب، م. (۱۳۹۸هـ.ق). الاحاطه فی اخبار غرناطه (تحقیق محمد عبدالله عنات). قاهره: شرکت الطبع الکتب العربیه.
- ابوضیف احمد، م. القبائل العربیه فی الاندلس الی سقوط الخلافه الامویه. بی.جا. دارالنشر المغربیه. بی.تا.
- ابن قوطیه، م. (۱۴۰۳هـ.ق). تاریخ فتح الاندلس (تصحیح ابراهیم ابیاری). قاهره: دارالکتب المصری.
- اشباح، ی. (۱۳۷۹هـ.ق). تاریخ الاندلس فی عهد المرابطین و الموحدین (ترجمه محمد عبدالله عنان). قاهره: بی.نا.

- بدر، ا. (۱۳۹۳هـ.ق). دراسات فی تاریخ الاندلس و حضارتها. دمشق: بی‌نا.
- بویکا، ک. المصادر العربیه فی الاندلس (ترجمه نایف ابوکرم). دمشق: دارعلاءالدین.
- پروونسال، ل. (۱۳۷۸هـ.ق). الاسلام فی المغرب و الاندلس (ترجمه سیدمحمود عبدالعظیم سالم و محمدصلاح‌الدین حلمی). قاهره: بی‌نا.
- جیوسی، س. خ. (۱۳۸۰). میراث اسپانیای مسلمان (ترجمان عبدالله عظیمایی و دیگران). مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی.
- عنان، م. (۱۳۷۱). تاریخ دولت اسلامی در اندلس (ترجمه عبدالمحمد آیتی). تهران: کیهان.
- مونس، ج. (۱۳۷۳). سبیده دم اندلس (پژوهشی در تاریخ اندلس از آغاز فتح اسلامی تا برپایی دولت اموی) (ترجمه حمید رضا شیخی). مشهد: آستان قدس رضوی.
- نصرالله، س. (۱۴۱۹هـ.ق). تاریخ العرب السیاسی فی الاندلس. بیروت: دارالنهضة.
- یحیاوی، ج. (۱۴۲۵هـ.ق). سقوط غرناطه و مأساه الاندلسین (۱۴۹۲ - ۱۶۱۰م). الجزیره: دارهومه.
-

- Ziegler, A. k. (1980). Church and state in Visigothic Spain. Washington.